

קיצור הלכות פסח – תשפ"ג

ב"ה

תושבים יקרים.

אנו שמחים להגיש לכם חוברת זו שערך הרב מנחם גליצנשטיין. כל תושבת ותושב המעוניינים לדעת איך להתכונן לקראת חג הפסח הבא עלינו לטובה ולנהוג כמנהג אבותינו בהג הפסח, יכולים למצוא בחוברת הנחיות הכתובות בשפה נהירה וברורה לכל אחת ואחד מאיתנו.

בברכת חג פסח כשר ושמח

שלום קופרמן

יו"ר המועצה הדתית

בקעת הירדן

כדאי ומומלץ לעבור על החוברת לפי הסדר, באם מתעוררות שאלות ניתן לשאול את הרב

לשאלות אפשר לפנות:

הרב מאיר מנחם מענדל גליצנשטיין

טל: 02-9941634 050-5250568

Gmm770@gmail.com

מהו המקור בתורה לאיסור המיץ?

כתוב בתורה:

"אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתים"
"שבעת ימים שאור לא ימצא בבתים"
"ולא יראה לך המיץ ולא יראה לך שאור בכל גבולך"
"כי כל האוכל המיץ ונכרתה הנפש ההיא מישראל"

* * *

מהו המיץ?

כל אחד מחמשת מיני דגן (שהם חיטה, שעורה, שיבולת שועל, כוסמת, שיפון) שבאו במגע עם מים, ולא משנה לנו לענין זה אם הגרעינים עצמם של החמישה מינים הנ"ל באו במגע עם המים, או אפילו קמח שנעשה מאחד מהחמישה מינים הנ"ל שבא במגע עם מים, – אם הם שחו כך 18 דקות לפני שנאפו, הרי הגרעינים או הבצק הם המיץ!

מצרך שמכיל בין אחד ממרכיביו גם אחד מהמרכיבים הנ"ל – נקרא המיץ, ולדוגמא: פתיתים, בירה, אלכוהול, בושם, וכו' לכן תרופות שאחד ממרכיביהם הוא מחומרים הנ"ל אסור ללוקחן בפסח, (כמובן שהולה שיש בו סכנה מותר לו לקחת כל תרופה). ישנה רשימה עדכנית של תרופות שאין בהם חשש המיץ – וניתן לברר זאת אצל כל רב. ובאתרי האינטרנט של קופת החולים.

מהו איסור חמץ?

אסור להחזיק חמץ ברשותנו בחג הפסח, (אפילו אם אין משתמשים בו אלא החמץ מונח סגור בארון). והמחזיק ברשותו חמץ בחג הפסח עובר בכל רגע על האיסור "לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור" – "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתים".

אדם שלא ציית לדברי התורה ועבר והחזיק ברשותו חמץ בחג הפסח, הרי אותו חמץ שהוחזק באיסור כמושך חג הפסח, נקרא "חמץ שעבר עליו הפסח", ואסור בהנאה לעולם. – זאת אומרת, שלא רק שאסור לאותו אדם לאכול את החמץ אפילו לאחר חג הפסח, אלא בנוסף לכך אסור לו ולכל אדם להנות מאותו חמץ, – דהיינו שאסור גם למכור את החמץ לגוי, ולהנות מהכסף.

כדי שלא נעבור על איסורים הנ"ל קיימות כמה מצוות ותקנות שקיומן מונע בעדינו מלהיכשל באיסורים הנ"ל והם:

- א. בדיקת חמץ.
- ב. ביעור (שרפת) חמץ.
- ג. מכירת חמץ.

* * *

בדיקת חמץ

לקראת חג הפסח, יש לנקות היטב את הבית ואת כל המקומות שאליהם היה החמץ עלול להגיע. חשוב לזכור כי לאיסור חמץ אין מידה, וכי גם פירור חמץ אין להשהות בבית, במחסן, בחנות, במכונית, ובכל מקום ששייך ליהודי, בחג הפסח.

קיצור הלכות פסח – תשפ"ג

בלילה האחרון שלפני החג בי"ג בניסן בערב, בודקים את החמץ לאור הנר.

השנה נערוך בדיקת חמץ ביום שלישי בלילה (ליל רביעי) י"ג בניסן 4.4.2023 החל מהשעה 19.24 בערב.

* * *

ביצור בודקים חמץ?

א. נהוג להניח 10 פתיתי חמץ, (עטופים בנייר כדי שלא יתפזרו) במקומות שונים בבית.

ב. ישנם הנוהגים ליטול ידים לפני בדיקת חמץ.

ג. לפני הבדיקה מברכים:

"ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על ביעור חמץ".

אסור לדבר בין הברכה לתחילת הבדיקה, רצוי לא להפסיק כלל בדיבור עד גמר הבדיקה – דברים שהם לצורך הבדיקה מותר לאומרם.

ד. בודקים לאור נר שעות, (יחידי – לא הבדלה) אם אין לו נר שעות אפשר לבדוק גם בשאר סוגי הנרות.

ה. בודקים בכל הבית, בארונות ובמגרות, בכיסי הבגדים, תיקים, ילקוטים, במכונית, ובכל מקום שמכניסים שם חמץ במשך השנה. כאשר מוצאים חמץ מכניסים אותו לשקית נייר, ומנקים את המקום.

ו. הואיל ואנו עלולים לשכוח את עובדת הימצאם של פירורי חמץ המצויים בפינה כלשהי – עלינו "לבטלם" ולהפקירם לאחר הבדיקה (שכן, על חמץ שאינו שלי אלא של הפקר, אינו עובר איסור). נוסח הביטול הוא:

"כל המירא וחמיצא דאיכא ברשותי דלא המיתיה ודלא בערתיה ודלא ידענא ליה, ליבטל ולהווי הפקר בעפרא דערעא".

מי שאינו מבין ארמית יאמר בעברית:

"כל חמין ושאר המצוי ברשותי, שלא ראיתיו ושלא ביערתיו ושאיני יודע עליו – יתבטל ויהיה הפקר בעפר הארץ".

ז. את החמין שנמצא בשעת הבדיקה, סוגרים בשקית ומניחים אותה במקום שמור, כדי לשורפה מחר.

ח. את החמין שמשאירים לצורך אכילה ביום שישי ובערב פסח יש לשמור במקום נפרד ולהשגיח שלא יתפור.

ט. הנוסעים מביתם לפני ליל בדיקת חמין, יבדקו ככל כללי הבדיקה בלילה שלפני נסיעתם, אך לא יברכו על הבדיקה.

* * *

אכילת חמין ביום רביעי – ערב פסח

ביום רביעי ערב פסח י"ד בניסן – 5.4.2023 מותר לאכול חמין עד השעה 10:10 בבוקר (- לאחר זמן זה אסור בשום אופן לאכול חמין) לאחר ארוחת הבוקר יש לנקות את הכלים ולסגור אותם עם כלי החמין (מומליץ להשתמש בכלים חד-פעמיים), למאמץ את המקום שאכלו שם, לשטוף את הפה ולנקות את השיניים, וכן להוציא מן הבית את שקית הנילון עם האשפה שיש בה חמין.

* * *

שריפת חמץ

את החמץ שנמצא בבדיקה וכן את שאר החמץ שנשאר בבית (– שאינו כלול במכירה לגוי – כמו שנמסר ענין זה בהמשך) יש לשרוף בערב פסח – ביום רביעי י"ד בניסן – 5.4.2023 עד לשעה 11.25 בבוקר (אפשר להקדים אך לא לאחר). מבעירים מחוץ לבית מדורה קמנה ומשליכים אליה את שאריות החמץ. בשעה זו "מבטלים" שנית את פירוורי החמץ שאולי נותרו בכל זאת בבית, ואומרים כך:

"כל המירא וחמועא דאיכא ברשותי דחזיתיה ודלא חזיתיה, דחמיתיה ודלא חמיתיה דבערתיה ודלא בערתיה לבטל ולהוי הפקר כעפרא דארעא".

מז שאינו מבין ארמית יאמר בעברית:

"כל חמץ ושאר המצוי ברשותי, שראיתו ושלא ראיתו, שהבחנתי בו ושלא הבחנתי בו, שביערתיו ושלא ביערתיו יתבטל ויהיה הפקר כעפר הארץ".

לפני זמן שריפת החמץ הייבים לסיים את ניקוי המטבח והכשרת הכלים לפסח.

* * *

מכירת חמץ

בהתבסס על העובדה שהתורה אוסרת רק חמץ שנמצא בבעלותו של היהודי, ואילו חמץ שנמצא בבעלותו של גוי – אין התורה אוסרת. לכן קיים, אפוא פתרון לכמויות גדולות של חמץ המצוי ברשותנו – שאין אנו רוצים לבערו מפני שאנו מפסידים ע"י כך הרבה כסף, כמו כן יש אולי מעט חמץ שנדבק לכלי החמץ שלא הצלחנו לנקות אותו ולהסירו.

– כדי להתגבר על הבעיות הנזכרות לעיל, אנו מוכרים את החמץ במכירה גמורה לגוי.

* * *

ביצד מתבצעת המכירה

חמץ זה ואת כלי החמץ יש לסגור בארון או בפינה לכל ימי הפסח, יש לזכור כי פינה זו אינה שלנו בפסח ואסורה לנו כל גישה אליה.

יש לפנות לרב המקומי, ולמלא מופס הנקרא "שמר הרשאה למכירת חמץ" (יפוי כח) ובכך ליפות את כוחו של הרב למכור את החמץ לגוי, יש לבצע זאת עד ליום רביעי י"ד ניסן בשעות הבוקר המוקדמות (5.4.2023).

החתימה על השטר אפשר (וכדאי) לעשותה כמה ימים לפני החג אפילו לפני שסוגרים את החמץ במקום מיוחד.

יש עדיפות להגיע אל הרב ולחתום על שטר המכירה. מי שאינו יכול להגיע ישנה אפשרות למכור את החמץ דרך אתר האינטרנט בקישור דלהלן:

<https://did.li/Pesach-5783-il>

האתר יסגר בשעה 9:00 בבוקר

בסוף החוברת ישנו הסבר מפורט להשתלשלות מכירה זו.

* * *

מצרכי פסח

כל מצרך הנקנה לפסח, חייבים לבדוק את כשרותו באם יש לו תעודת הכשר מרבנות מוסמכת. כי בכל מצרך יכול להיות מרכיב הנעשה מתערובת חמין מבלי שאפשר להעלות זאת על הדעת.

מנהג בני אשכנז להחמיר בכל מיני קמניות – שאין אוכלים אותם בפסח. אבל בקהילות ספרדיות רבות לא נתקבל מנהג זה, ואוכלים כל מיני קמניות, אבל חייבים לבררם ולבודקם היטב מכל תערובת חמין – קודם הפסח.

תענית בכורות

מנהג ישראל שהבכורות מתענים בערב פסח (יום רביעי י"ד בניסן

(5.4.2023

נוהגים להקל בצום זה, ומותר לבכור לאכול בסעודת מצווה (ברית, פדיון הבן וכו'). נוהגים לעשות סיום מסכת בבוקר אחרי התפילה, והבכורות אוכלים מסעודת הסיום (בהיותה סעודת מצווה). ועל ידי זה נפקעת התענית ומותר להם לאכול במשך כל היום.

יש נוהגים למי שיש לו בן בכור זכר, האב מתענה במקום בנו עד שיגדל, ואם גם האב בכור, האם מתענה במקום הבן עד שיגדל – ויש שאומרים שאין לנהוג חומרה זאת בזמנינו שירדה חולשה לעולם, וטוב לשמוע סיום מסכת ונפטרים מן התענית לכל הדעות.

* * *

אכילת מצה ערב פסח

אסור לאכול מצות בערב פסח יום רביעי י"ד בניסן 5.4.2023 עד הלילה.

* * *

הבנות לחג

יש להכין אש דלוקה (נר נשמה) שממנה נוכל להעביר אש ולהדליק את חגו, ולחמם מאכלים בחג. יש לזכור שבחג אסור ליצור אש חדשה, ולאחר שמדליקים את חגו מאש קיימת, אפשר רק להגביה את האש ולא להנמיד, ובודאי שלא לכבות.

* * *

הדלקת נרות חג

ביום רביעי י"ד בניסן 5.4.2023 מדליקות הנשים והבנות נרות שבת וחג בשעה 18.39 ומברכות שתי ברכות:

"ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר של יום טוב".

"ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה".

יש נשים שנוהגות שאינם מברכות שהחיינו בהדלקת הנרות אלא מברכות זאת בקידוש בלילה.

* * *

ליל הסדר

מצוות ליל הסדר הם:

1. לספר על יציאת מצרים.
2. לאכול מצה.
3. לאכול אפיקומן.
4. לאכול מרור.
5. לשתות 4 כוסות.

* * *

ביצד עורכים סדר

מניחים על גבי טם או צלחת 3 מצות, זו על גבי זו, כשבין אחת לחברתה מפרידה מפה או מפית, המצה העליונה מכוסה גם היא במפה ועליה מסודרים הדברים הבאים בצורה דלהלן:

1. "זרוע" – עצם של עוף עם מעט בשר עליה, צלוייה באש, מניחים אותה למעלה מימין. הנחת הזרוע היא זכר לקורבן פסח שהיו מקריבים בזמן בית-המקדש.

2. "ביצה" – קשה, מניחים אותה למעלה מצד שמאל. הנחת הביצה היא לזכר קורבן חגיגה שהיו מקריבים בזמן בית-המקדש. יש שכתבו שהנחת הביצה היא זכר לאבילות של חורבן בית המקדש.

3. "מרור" – עלי חסה ו/או חזרת (הרייז) מניחים אותה בין הזרוע והביצה – מתהתיהם. המרור נועד להזכיר לנו את מרירות חייהם של אבותינו במצרים. (יש להקפיד לבדוק היטב את עלי החסה מתולעים).

4. "הרוסת" – רסק תפוחי עץ, אגסים, אגוזים מהונים מתובלים ביין. מניחים אותה מתחת לזרוע. הנחת ההרוסת היא זכר לשיט שבו עבדו אבותינו בפרך.

5. "כרפס" – מין ירק או בצל או תפוח אדמה מבושל, מניחים אותה מתחת לביצה. הכרפס נאכל בתחילת הסדר, טבול במי – מלח, כדי לעורר שאלות הילדים.

6. "מרור" – כנ"ל מס' 3 מניחים אותה בין הכרפס וההרוסת – מתחתיהם. את החזרת אוכלים ב"כורך", דהיינו בתוך המצה, זכר למנהגו של הלל הזקן שהיה כורך את המצה והמרור יחדיו.

לאחר שקערת הסדר מוכנה מתחילים את הסדר, הסדר נערך על פי 15 סימנים נביא כאן את הסימנים ונבאר אותם בתמציות.

1. **קדש** – מקדשים על היין, ובקידוש משלבים גם את ההבדלה. כשהמקדש מסיים את הקידוש כל אחד ואחת מהנוכחים שותה כוס יין, הגברים שותים בהסיבה לצד שמאל. יש מבנות ספרד שנוהגות גם כן להסב.

2. **ורחין** – נוטלים ידים (כמו לפני הסעודה) אך לא מברכים על נטילה

זו.

3. **ברפס** – לוקחים מעט מהכרפס שעל הקערה (פחות מכזית) וטובלים במי מלח ומברכים "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם בורא פרי האדמה" (מכוונים באמירת הברכה לפטור גם את המרור שנאכל בהמשך הסדר).

4. **יחין** – מחלקים את המצה האמצעית לשני חלקים את החלק הגדול שומרים לאפיקומן, ואילו את החלק הקטן משאירים בין שתי המצות האחרות.

5. **מוגיד** – אומרים את ההגדה, – מספרים את סיפור יציאת מצרים, במיום האמירה שותים את הכוס השניה של היין, בהסיבה.

6. **רהצה** – נוטלים ידים לפני הסעודה, ומברכים על הנטילה.

7. **מוציא** – לוקחים את המצות ומברכים ברכת "המוציא לחם מן

האריץ".

8. **מצה** – מחזיקים את שתי המצות העליונות ומברכים "אשר קדשנו במצוותיו וצונונו על אכילת מצה". אחר כך שוברים חלק מהמצה העליונה וחלק מהמצה האמצעית (ממה שנשאר) ואוכלים אותן יחד, ובהסיבה, כמו כן מחלקים מצה לכל המסובים. והייבים לאכול לפחות 27 גרם מצה.

9. **מרור** – לוקחים מהמרור שעל גבי הקערה, טובלים בחרוסת ומברכים "אשר קדשנו במצוותיו וצונונו על אכילת מרור". אוכלים ללא הסיבה, כמו כן מחלקים מרור לכל המסובים. והייבים לאכול לפחות 19 גרם מרור.

קיצור הלכות פסח – תשפ"ג

10. בורך – פורסים שתי התיכות מצה, מהמצה השלישית, לוקחים את המרור (חזרת) ומובלים בהרוסת, ושמים בין הפרוסות, (כריך/סנדביץ) ואוכלים בהסיבה. (אחרי אמירת נוסח "בן עשה הלל" וכו' שבהגדה), כן מחלקים כנ"ל לכל המסובים, אוכלים לפחות 27 גרם מצה ו- 19 גרם מרור.

11. שלחן עורך – אוכלים סעודת חג.

12. צפון – אוכלים את האפיקומן שהטמינו בתחילת הסדר. כן מחלקים מצה לכל המסובים. אוכלים לפחות 27 גרם מצה, ובהסיבה. את האפיקומן יש לאכול לפני חצות הלילה (בשעה 00:41).

13. ברך – מברכים ברכת המזון, לאחריה שותים כוס שלישית של יין, ובהסיבה. אחרי שתית הכוס השלישית מוזגים כוס של אליהו הנביא, ופותחים את דלת הבית, ואומרים את הקטע "שפוך המתך על הגויים".

14. הלל – אומרים הלל, כסיום שותים כוס יין רביעית ומברכים ברכה אחרונה.

15. נרצה – כשעורכים אנו את כל הסדר הנזכר לעיל מרוצים אנו לפני הקדוש ברוך הוא.

* * *

ראוי להניח על שולחן הסדר כלים נאים לנוי, כדרך הירות אפילו אין משתמשים בהם, כיון שהייב אדם להראות את עצמו כאילו יצא ממצרים.

* * *

מצה שמורה

בליל הסדר עדיף לאכול מצה שמורה.

מהי מצה שמורה?

אנו צריכים לשמור את הקמה או את גרעיני החיטה שלא יבואו במגע עם מים, כיון שאם הקמה או הגרעינים יבואו במגע עם מים וישהו כך 18 דקות לפני שיאפו, הרי אותו בצק או הגרעינים הם חמוץ ואסור לאוכלם בפסח.

בשמירת הקמה ממגע עם מים ישנם כמה דרגות, ישנו קמה ששומרים אותו משעת טחינת החיטים. וישנו קמה ששומרים אותו כבר משעת הקצירה (גרגירי חיטה), עדיף למצוה מן המובהר לאכול בליל הסדר מצות שעשויות מקמה שנשמר משעת קצירת החיטים. והמהדרין אוכלים כאלו מצות במשך כל חג הפסח.

* * *

הדלקת נרות שבת

נרות שבת מדליקים ביום שישי מ"ז בניסן 7.4.2023 בשעה 18:40 ומברכים ככל ערב שבת.

הכנת לחג השני

יש להכין אש דלוקה (נר נשמה) שממנה נוכל להעביר אש ולהדליק את חגו, ולחמם מאכלים לחג. יש לזכור שבחג אסור ליצור אש חדשה, ולאחר שמדליקים את חגו מאש קיימת, אפשר רק להגביה את האש ולא להנמיק, ובודאי שלא לכבות.

* * *

הדלקת נרות חג

כניסת החג היא ביום שלישי כ' בניסן 11.4.2023 בשעה 18:43. הנשים והבנות מדליקות נרות ומברכים ברכה אחת:

"ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצוונו להדליק נר של יום טוב".

* * *

אין לאכול חמין, ואין להשתמש בכלי החמין עד למוצאי שבת כ"א ניסן 12.4.2023 בשעה 19.42 בערב. לאחר זמן הנ"ל מותר להשתמש בדברי החמין שנמכרו לגוי, ובכלי החמין.

* * *

חמין לאחר פסח

חמין שעבר עליו הפסח ולא מכרוהו לגוי, אסור לאחר הפסח באכילה ובהנאה. לכן יש להקפיד לאחר הפסח לקנות מזון רק מחנויות שיש להם תעודה המעידה, שמכרו את החמין לגוי.

* * *

הכשרת כלים

כלים שהשתמשו בהם המין, אסור להשתמש בהם בפסח מבלי שיוכשרם, ויש להכשיר את הכלים לפני זמן ביעור המין.

אין להשתמש בכלים 24 שעות לפני ההכשרה.

לא את כל הכלים מכשרים באופן שזה, ישנם כלים שצריכים הכשרה חמורה יותר, וישנם כלים שמספיקה להם הכשרה מועמת, – דבר זה תלוי באיזה שימוש השתמשו בכלי בחמין. בתחילה נכתוב את שלושת סוגי ההכשרה השונים, ולאחר מכן נפרט את סוגי הכלים ונציין לאיזה סוג הכשרה הם שייכים.

1. ליבון – הליבון מתחלק לשני חלקים:

א. ליבון חמור: מניחים את החפץ על האש עד כדי כך שיהיו ניצוצות נתזים ממנו.

ב. ליבון קל: מניחים את הכלי על האש עד שאם יגעו בקש או בפשתן בצידו השני של הכלי, ישרפו הקש והפשתן מן החום.

2. הגעלה

א. אין להשתמש בכלים 24 שעות לפני ההגעלה, באם השתמשו במשך זמן הנ"ל יש לשים במי ההגעלה מעט אבקת כביסה או אקנומיקה. (אך לא הרבה).

ב. מרתידים מים בדוד גדול או בסיר גדול, כשהמים רותחים ומעלים בועות מטבילים בהם את הכלים המעונים הגעלה, יש לשים לב שלא תפסיק רתיחת המים עקב הכנסת הכלי לתוכו, באם פסקה הרתיחה יש להשאיר את הכלי בתוך המים עד שהם יחזרו לרתיחתם.

ג. יש לשים לב בשעה שמגעיילים כלי שהמים יחדרו לתוך הכלי, ולכן אין להטביל כלי כשפיו מופנה כלפי מטה.

ד. אפשר להכשיר כלים רבים ביחד (כסכו"ם) אם הם נתונים בסל או בכלי נקוב.

ה. ידיות הכלי ומכסהו טעונים הגעלה כמו הכלי עצמו.

ו. מיד לאחר הגעלת הכלים יש לשוטפם במים קרים.

ז. סיר גדול שאי אפשר להכניסו לסיר אחר כדי להגעילו, יש למלאו מים עד לשפתו ולהרתיחם, ובזמן רתיחתם יש לזרוק לתוכו אבן או ברזל מלובנים (- מחוממים היטב על האש) כך שהמים יגלשו ויעברו על שפת הכלי.

ח. יש לנקות היטב את הכלים לפני ההגעלה ולהסיר מהם כל לכלוך או חלודה. כמו כן יש לפרק את ידיות הכלים ולנקות את הלכלוך שמצטבר תחתיהם ולהכשירם. כלים שיש בהם הריצים והלכלוך מצטבר בהריצים יש לנקות היטב את כל הלכלוך, ובאם אי אפשר לנקות יש ללבן את המקום שבו מצטבר הלכלוך.

ט. יש לרחוץ את הכלים במים קרים לאחר ההגעלה.

3. שריח שלושה ימים

יש כלים שהכשרם הוא על ידי ששורים אותם במים למשך שלושה ימים (72 שעות), ובכל 24 שעות מחליפים את המים. יש להקפיד לא להחליף את המים לפני 24 שעות. אם השזה את המים כמה ימים ולא החליפן הרי זה כאלו השרה רק יום אחד.

סוגי הכלים

1. סיר אפיה – אי אפשר להכשיר.

2. **מחבת** – ליבון קל. מחבת טפלון אי אפשר להכשיר.
3. **תבניות אפיה, שפודים** – ליבון המור. וכיון שהם לא עומדים בליבון לכן אין להכשירם.
4. **כלי חרס, פורצליין, הרפינה** – אם השתמשו בהם בחמין אי אפשר להכשירם. אך אם השתמשו בהם רק בצונן צריך שריה שלושה ימים.
5. **סירים, כסויי הסירים והידיות, סכו"ם** – הכשרם ע"י הגעלה.
6. **כלי אמאיל** – צריכים הגעלה שלש פעמים.
7. **כלי עץ, אבן, פלסטיק, נילון**, – יכולים להכשירם בהגעלה.
8. **צלחות זכוכית** – לספרדים שטיפה והדחה, ולאשכנזים הרי הם ככלי חרס (לעיל מ"4). לדעת הגר"מ אליהו הספרדים נוהגים בזה כאשכנזים.
9. **צלחות פירקס, קורל**, – אם מכניסים אותם לתנור אין להכשירם. אם מבשלים בהם על האש צריך הגעלה. אם לא הכניסו אותם לתנור ולא בשלו בהם – לספרדים מספיקה שטיפה והדחה, ולאשכנזים הגעלה, – לדעת הגר"מ אליהו אף הספרדים צריכים הגעלה.
10. **מכונת בשר** – לאחר פירוק וניקוי החלקים – אפשר להגעילה, וטוב ללבן מעט את החלק המנוקב.
11. **מדיח כלים** – קודם ההכשרה יש לנקות היטב מפירורי חמין או שומן, לפרק את הניתן לפרק ולהכשירו בנפרד בהגעלה, לאחר מכן להפעיל את המדיח בדרגת חום הגבוהה ביותר.
12. **בלנדר** – הסכינים הגעלה. המיכל – אם הוא של פלסטיק צריך הגעלה. ואם הוא של זכוכית צריך השריה שלושה ימים.

13. **סודה פטרים** – שטיפה וניקוי.

14. **מקרר** – ניקוי יסודי, יש לנקות היטב בין קפלי הגומי האזמם מסביב.

15. **פלטה של שבת** – ניקוי יסודי ולחמם כשעה, לאחר מכן לכסות בניר כסף.

16. **קומקום השמלי** – אם לא השתמשו בו חמוץ, יש לנקותו היטב ולמלא מים עד למעלה ולהרתיח.

17. **כיוור** – מחרסינה אי אפשר להגעיל, לכן ינקה אותו מחמוץ וישים בתוכו פח או פלסטיק.

18. **שיש** – לאחר ניקוי יסודי (-) יש להסיר את הפלסטיק המשמש כשפת השיש ולנקותו היטב) שופכים מים רותחים מקומקום רותח וזהו הכשרו, יש הנוהגים לכסות את השיש בנילון, פח, פלסטיק וכדומה.

19. **שולחן אוכל** – לאחר ניקוי השולחן יש לשפוך מים רותחים, אם אי אפשר מחשש שהעץ יתקלקל אפשר לכסות במפה נקיה שלא תוסר עד לאחר הפסח.

20. **מפות** – כיבוס יסודי במים חמים.

21. **כיריים של גז** – לאחר ניקוי טוב של כל החלקים בחומרי ניקוי חריפים.

ראש הגז – מדליקים את הגז למשך כחצי שעה וזהו הכשרו.

החצובה שעליה עומד הסיר – לספרדים הגעלה, לאשכנזים ליבון קל.

המגש שמתחת לגז – לשפוך עליו מים חמים מקומקום רותח.

22. **תנור אפיה** – לאחר ניקוי יסודי שגוף התנור יהיה חלק בלי פיה שזמן וכדומה, יש להסיקו על חום מכסימלי למשך שעתיים כשהוא סגור, ובסדקים כגון בין הזוכית לדלת יש לשפוך אקנומיקה בעודו חם.

למשך ימי פסח יש לצפות את התנור בנייר כסף.

לכתחילה טוב שלא להכשיר תנור אפיה לפסח.

* * *

הערה חשובה

כתבנו את אופן הכשרת כל כלי באם השתמשו בו במקסימום איסור (על האש). אך כלי שהשתמשו בו רק ככלי שני או כדומה לאו דוקא שצריך להגעילו – אלא הכלל הוא שכדרך תשמישו כך הכשרו. ובכל ספק יש לפנות לרב.

* * *

השתלשלות מכירת חמץ

גלגולים רבים עברו על מכירת חמץ עד שהגיעה לצורתה הנוכחית.

באופן כללי עברה המכירה ארבעה שלבים עד שהגיעה לצורתה המופית.

א. מקור ראשון שאנו מוצאים למכירה זו, היא המשנה במסכת פסחים (פ"ב מ"א) שכותבת "כל שעה שמותר לאכול מאכיל לכהמה לחיה ולעופות ומוכר לנוכרי" כנראה שהמכירה שעליה מדברת המשנה היתה מתבצעת באופן רגיל.

אדם שנשארו לו דברי חמץ היה מוכר אותם במכירה גמורה לגוי, והיה מעביר עוד לפני פסח את כל החמץ לרשות הגוי, והגוי לא היה מחזיר את החמץ לאחר הפסח.

ב. בתקופה שלאחר מכן אנו מוצאים שהמכירה היתה אמנם רגילה, זה נטל את הכסף והלה את הסחורה, אלא שהיהודי מכר את החמץ לגוי מוכר וידוע, שבטח בו שלאחר הפסח יחזור וימכרנו לו בחזרה. יסודה של מכירה זו מוצאים בתוספתא בפסחים (פ"ב) "ישראל וגוי שהיו באים בספינה וחמץ ביד ישראל הרי זה מוכרו לנוכרי ונותנו במתנה, וחוזר ולוקח ממנו לאחר הפסח ובלבד שיתננו לו במתנה גמורה"

יש לזכור שבתקופות ההם לא היה קשה להוציא את החמץ מרשות הישראל לרשות הגוי, כיון שהרי תבואה וקמח בלתי משומרים לשם פסח אינם בכלל חמץ, ובשעת הדחק מותר אפילו לאפות מהם מצות. ואם כן החמץ שהיה בעין כגון לחם עוגות, או משקה העשוי מחמץ, לא היה רב, ובנקל היה אפשר למלטם ממקום למקום.

ג. במשך הזמן הדבר נעשה בלתי אפשרי להוציא את החמץ מרשות היהודי, כיון שרוב המסחר של היהודים היה ביי"ש שנעשה מתבואה המוצה, ואי אפשר להוציאו מרשות לרשות. כאן נוצר ההכרח למכור את החמץ מבלי שיהיו צריכים להוציאו מהרשות הקודמת.

ראשיתה של מכירה זו מוצאים בב"ה (סימן תמ"ח) "ובמדינה זו שרוב משא ומתן הוא ביי"ש ואי אפשר להם למכרם לעכו"ם מחוץ לבית, בפרט למחזיקים באורנד"א, יש להתיר בענין זה, שימכור לעכו"ם כל החמץ שבחדר, וגם את החדר עצמו ימכור לעכו"ם"

כמובן שהגוי לא היה יכול לשלם את כל תשלום החמץ במזומן, ולכן הגוי שילם חלק במזומן ואת שאר הסכום זקפו במלוה עד לאחר הפסח.

כשהצורה החיצונית של המכירה קיבלה גוון של הערמה, חיזקו אותה על ידי כתיבת שטר, ובעוד כמה פרטים וקנינים, כדי שהמכירה תראה אמיתית.

האדמו"ר בעל התניא הכנים חידוש גדול בענין המכירה. והחידוש הוא – שזה שזוקפים לגוי את יתרת הסכום במלוה, אין זה מועיל למכירה. ולכן עצתה היא לערב יהודי באמצע, – ואותו יהודי הוא ערב קבלן עבור הגוי. והמכירה מתבצעת כך: היהודי מוכר את החמץ לגוי ומקבל מהגוי חלק מהסכום במזומן, ועל החלק הנוסף מקבל המוכר מהגוי שטר של התחייבות (ערב קבלן) מיהודי אחר שהוא יסלק למוכר את כל הסכום שהגוי חייב, ולמעשה היהודי המוכר קיבל מהגוי את כל התמורה עבור החמץ (- חלק במזומן, וחלק שטר ערב קבלן שיהודי אחר ישלם את היתרה) ואין הגוי הקונה, חייב ליהודי המוכר כלום. (אלא הגוי חייב את הכסף ליהודי הערב קבלן).

ד. עד לאותה תקופה כל יהודי מכר את המצו לגוי באופן פרטי, ולא היתה שום מכירה כללית. דבר זה גרם לריבוי שאלות על מיקרים שהמכירה היתה לא בסדר – וטבע הדברים מחייב כיון שכל אחד היה צריך למכור את המצו, ולא כל אחד היה בקי בפרטי המכירה, לכן היו הרבה שנכשלו ולא ביצעו את המכירה כהלכה.

לכן נתעורר רעיון לתקן מכירה כללית, שכל בני העיר ימכרו את החמץ על ידי בית דין שבעיר. המכירה התבטאה בשתי צורות א. בני העיר מכרו את המצם לרב, והרב מכר את החמץ לגוי. ב. הרב נעשה שלוחם ובא כוחם של בני העיר על ידי שטר יפוי כח מיוחד, שבו הם מיפים את כוחו של הרב למכור את החמץ שלהם.

המכירה הכללית התקבלה לאחרונה בכל תפוצות ישראל, אלא ישנם כאלו שכותבים סתם שטר יפוי כח, וישנם המדקדים ומפרטים את המקומות והחדרים שבהם מונח החמץ.

כמוכן יש להדגיש שבמשך כל הדורות היו פוסקים שהתנגדו בכלל לענין המכירה.

אפשר למכור את החמץ אצל הרב המקומי או במשרדי המועצה הדתית, ולהלופין דרך אתר האינטרנט בכתובת: <https://did.li/Pesach-5783-il>